

Рис. 3. Колекція «Марія» Н. Тропко

Рис.4. Колекція принтів «Кольорові світи» Г. Грищенко

Юречко С.
Науковий керівник – доц. Дячок О. М.

СИМВОЛІКА ЯК ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКИХ ОБРЯДІВ І ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У НАТЮРМОРТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Упродовж багатьох століть український народ безупинно творив духовне середовище, наповнюючи його своєрідними обрядами, ритуалами. Формувався внутрішній світ українців, осягався весь навколишній простір, закладалися світоглядні засади.

Відомий знавець традиційно-культурної спадщини українського народу Олекса Воропай вирізняв народні звичаї в унікальне явище, наділивши їх неповторною народознавчою силою. Він констатував: «Звичаї народу – це ті прикмети, по яких розпізнають народ не тільки в сучасному, а і в історичному минулому. Звичаї, а також мова – це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей в один народ, в одну націю. Звичаї, як і мова, виробилися протягом усього довгого життя і розвитку кожного народу»[5, 11-12].

Традиційна українська обрядовість активно впливала на життєдіяльність народу, як зв'язок духовного і матеріального у процесі буття. Саме сьогодні необхідно пізнати, зрозуміти і побачити велич народно-традиційної культури, що зустрічається у обрядових натюрмортах львівських митців.

З глобально-ідеологічного огляду ситуація у мистецькому середовищі Львова мало чим відрізнялася від загальноукраїнської. Після заборони 1932 р. ідеї авангарду-модернізму не дійшли у нас до завершальної стадії розвитку, до природної потреби свого заперечення у вигляді постмодернізму. Насильне їх заперечення тотальним режимом спричинило зворотний ефект: вони ще довго залишаються актуальними та інтригуючи ми, зазнавши безпрецедентної швидкої реактивації на початку 1990-х років [2,5].

Оскільки художньо-стилістичні особливості натюрмортів із символіко-етнографічним наповненням не ставали джерелом вивчення вітчизняних мистецтвознавців, тому це підтверджує актуальність сьогодення.

Метою дослідження є висвітлення художніх якостей творів львівської школи другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

На основі зразків живописних робіт продемонструємо ряд особливостей львівської школи та виявлення символічних особливостей українських обрядів у творах.

Одна з таких робіт, «Натюрморт з підсвічником» (1969) Володимира Патики, яскравого представника галицької школи живопису, одного із найвидатніших постатей в українському малярстві другої половини ХХ ст.

Робота виконана у жанрі натюрморту з характерними декоративно-площинними ознаками, у темних тонах, що є характерним для львівської мистецької школи. Автор передав властиві риси живопису шістдесятників, а саме «втечу» до декоративізму та формалізму на противагу тотальному диктату соціалістичного реалізму (що насаджував академічний стиль 19 століття), пропагандизму та догматичності. Мистецтво повинно було бути зрозумілим «широким масам», на пошук нових форм, творчий експеримент була фактично накладена заборона.

У натюрморті зображено основні символічні елементи свята Великодня – це глечик з трьома вербовими гілочками, підсвічник із орнаментикою. З правого боку розміщена народна іграшка – свистунець. На столі розстелений білий вишитий рушник з чорним смугастим орнаментом, на якому розкидані п'ять яблук, що розміщені на передньому плані роботи. На задньому фоні, за основним глечиком, видніється ще один лежачий глечик. У формі трикутників і ромбів зображено драперії. Присутня світлотіньова градація та наявний ілюзорний простір, завдяки контурним лініям різної товщини та повітряній перспективі.

Стилістичне вирішення картини створене за допомогою площинно-декоративних елементів. У роботі «Натюрморт з підсвічником» композиційна пляма має чіткі межі, всі елементи тісно пов'язані між собою, пластично компактні. Погляд глядача переходить від фокуса композиції до периферійних елементів. Це формальна особливість закритої композиції. Художник застосовує заступання одного предмету іншим, при якому створюється світлотіньова градація та ілюзорний простір, присутня плановість (передній, середній, задній плани). Композиційним центром є глечик з вербовими гілочками, завдяки білим плямам та білому рефлексу на гілках. В картині присутні ритм округлих форм (форм в предметах), ритм кольору, ритм полисків (на гілочках, підсвічнику). Присутній закон цілісності – великі та маленькі предмети у натюрморті сприймаються гармонійно. Колорит у роботі передає, на перший погляд, сумний настрій, оскільки присутні чорні, сірі, охристі, коричневі відтінки кольорів, але завдяки розстеленому білому рушнику, на якому розкидані бордові яблука, вербовим гілочкам, які зображені локальним кольором, робота «оживає» та навіює певний весняний настрій. Також на задньому плані проглядаються охристі, коричневі, фіолетово-бордові плями – це драперія у вигляді трикутників. Картина виконана у темних насичених тонах, особливою пластикою, експресивною манерою письма із площинно-декоративною малярською системою.

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

Натюрморт – це не тільки зображення дійсності, а й твір, що несе в собі інтерес, бачення автора, його відношення до твору. Вбачаємо у натюрморті В. Патики глибоке філософське підґрунтя. Можливо, автор саме завдяки кольоровому вирішенню, зміг донести до людей про певні проблески в мистецькому житті у 70-ті роки ХХ ст., порівнюючи з вербовими гілочками – це проблески світла, тепла і надії на краще серед «темних» часів. У роботах В. Патики домінує позитив, відображення гарного, що є в світі. Це була основна ідея – перемагати всупереч обставинам. Картина має заставляти відчувати, колір – це емоція, емоціями ти передаєш те, що сам відчув.

Іншим прикладом слугує робота діяча мистецтв України, Петра Прокопова «Великодній натюрморт» (2002), де висвітлено символічні обрядові елементи. На роботі зображено святковий великодній стіл, застелений вишитим рушником, де стоїть рум'яна паска, що є традиційним хлібом у цей день. Зверху вона прикрашена віночком із барвінку та трьома пташками. Позаду розміщена чаша із писанками, які яскраво розмальовані традиційною орнаментикою. Ліворуч столу розташований глечик з вербовими гілочками, а попереду неї статуетка гуцула на коні. Також на задньому плані проглядається вікно, через яке видніється гірський пейзаж, напевно, – це Карпатський край.

Стилістичне вирішення картини включає використання площинно-декоративних елементів. Усі ближні предмети сприймаються чітко з багатьма деталями і фактурою, мають контрастну світлотінь і здаються об'ємними, а дальні – узагальнено, у яких слабо виражена світлотінь і здаються плоскими. Це говорить про наявну колірно-повітряну перспективу. Частково присутня лінійна перспектива. Наявний ритм кольору, ритм округлих форм (форм в предметах), ритм полисків (на пташках, вазі, гілочках). Погляд глядача переходить від фокуса композиції до периферійних елементам, що свідчить про закриту композицію.

Колорит у роботі передає атмосферу свята, яскраві і світлі емоції, оскільки присутні жовтогарячі, оранжеві, червоні відтінки, що збагачуються поєднанням зеленого, фіолетового, голубого, коричневих, охристих, синіх кольорів. На задньому плані, за вікном, присутні сіро-блакитні, молочно-білі, сіро-фіолетові, синьо-зелені барви тощо. Вся картина поділена на кольорові площини, які вдало гармоніюють між собою.

У роботі художник хотів донести важливість обрядовості Великодня, його атрибути: писанки та їхню орнаменту, святковий хліб – паску з пташками, що символізують вірність, весну щось постійне і вічне, таке, що не минає. Антуражем автор обрав карпатський регіон.

Також ознаки львівської школи проглядаються у «Натюрморті зі свічниками» (2005), заслуженого художника України, Миколи Андрущенка.

Робота виконана у темних, не нав'язливих тонах. У натюрморті зображено символічні елементи, серед яких трисвічник, обрамлений двома ангелами та Богородицею у центрі. Із правого боку розміщений ще один свічник із хрестом посередині. Позаду видніються рамки картин, на яких не чітко бачимо зображення. На передньому плані – дерев'яна ложка, тарілка і два бокали. Також доповнюють картину пивний кухоль з орнаментикою, куляста цибулина та часник.

Присутній закон єдності і субпідрядності, оскільки композиція гармонійна, в єдності формоутворення. Елементи у картині, побудовані на ритмі кольору, плям, що розвиваються відносно один одного. Також спостерігаються співвідношення малих і великих форм. Композиційним центром композиції є трисвічник, помаранчевого кольору, із обрамленням зелених листків. Присутня гама теплих і спокійних кольорів – це жовтий, оранжевий, червоний, охристий, переплітаються вони із відтінками ультрамарину, умбри, сієни, що робить гармонійне поєднання.

Основною ідеєю, яку художник висвітлює у роботі, є інтерес до обрядово-звичаєвої культури нашого народу, святково-обрядова сфера, в якій акумулюються і реалізуються духовні надбання багатьох поколінь. Важливим елементом культурної традиції є зв'язок людини і природи, принципи організації господарської діяльності, матеріального і духовного буття людей.

Отже, проаналізувавши вказані вище зразки натюрмортів із характерними особливостями львівської мистецької школи, можна сказати, що їх символічне наповнення українською обрядовістю, натхненно розвивалося і продовжує розвиватись до сьогодні. Художники старались передати суть певного свята, зображаючи знакові елементи українських обрядів,

оскільки це в свою чергу розкриває зміст минулого, народних промислів, ремесел і побуту, забезпечує душевний затишок етнічного духу України. У творчості живописців також спостерігаємо пошук нових живописних і формально-пошукових аспектів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Володимир Патик – народний художник України URL: <https://sverediuk.com.ua/volodimir-patik-narodniy-hudozhnik-ukrayini/> (дата звернення: 27.05.2019).
2. Голубець О. На роздоріжжі. Періодичне видання культурно-мистецького центру «Львівський палац мистецтв». Art. Львів. 2009. №1. С. 5-7.
3. Дзюба М. Леонід Литвин. Малярство : книга-альбом. Київ : Либідь, 2012. 160 с.
4. Микола Андрущенко: галерея робіт URL: <http://art.lviv-online.com/mykola-andruschenko/> (дата звернення: 27.05.2019).
5. Павлюк С. П. Українське народознавство : навч. посіб. 3-тє вид., виправлене. Київ : Знання, 2006. 568 с.
6. Прокопів Петро Микитович: біографічні відомості. URL: <http://personal.pu.if.ua/depart/petro.prokopiv/ua/> (дата звернення: 27.05.2019).

Товарянська Х.

Науковий керівник – викладач Цідило І. І.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СУЧАСНИХ ЛОГОТИПІВ ДЛЯ БРЕНДІВ ТОВАРІВ РУЧНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ

Створення візуального образу бренду – невід’ємна частина просування компанії на ринку сьогодення. Товари ручної роботи в Україні набувають популярності та стають повноцінною нішею в сфері продажів.

Дослідження існуючих логотипів компаній, що займаються виготовленням та продажем товарів ручної роботи дозволить виявити основні тенденції розвитку логотипів і особливостей композиції, кольорового рішення та візуального впливу.

Метою дослідження є визначення основних особливостей та тенденцій створення дизайну логотипа для брендів товарів ручної роботи.

Логотип, зокрема його шрифтове та колірне рішення є елементом фірмового стилю, що став традиційним інструментом для управління впізнаваністю бренду.

В сучасних умовах концепція фірмового стилю втрачає позиції, оскільки стрімкий розвиток ринку споживача диктує нові вимоги до створення візуального образу бренду. Альтернативою фірмовому стилю прийшла система візуальної ідентифікації бренду. Таким чином від якості створеної системи ідентичності компанії залежить її імідж, образ, який створюється поза компанією.

Систему візуальної комунікації доцільно створювати для впізнаваності бренду в медіапросторі, якщо робота компанії націлена на активну взаємодію із зовнішнім світом [2].

Ми можемо розглядати систему візуальної ідентифікації як певну базу даних, що містить інформацію про бренд і його графічне вирішення.

Логотип – головний елемент при створенні фірмового стилю, але не обов’язково головний при створенні візуальної ідентифікації бренду, це зображення, яке повинне привертати і затримати на собі увагу покупця.

Важливими критеріями при розробці логотипу є:

- Соціальна категорія, на яку розрахований бренд. Використання елементів не характерних для цільової аудиторії продукту може викликати неприязнь у споживача та зменшення обсягу ринку;
- Географічний фактор - групи людей з різними культурними поглядами, менталітетом та територією проживання можуть по різному сприймати одні й ті ж образи в логотипах;
- Політичний та релігійний фактор;
- Спеціалізація фірми – однакові знаки використані для створення айдентики різних компаній можуть мати інші значення [3].

Велике значення при створенні логотипу має формування кольорової гами, оскільки колір впливає на людські емоції. Колір містить не тільки декоративне, а й асоціативне